

PERSBERICHT van het EU-drugsagentschap in Lissabon

BESMETTELIJKE ZIEKTEN, PROBLEMATISCH DRUGSGEBRUIK EN DRUGSGERELATEERDE STERFGEVALLEN

Heteroseksuele overdracht haalt intraveneus drugsgebruik in als besmettingswijze bij nieuwe gevallen van aids

(24.11.2005 LISSABON) Heteroseksueel verkeer heeft het intraveneus drugsgebruik ingehaald als meest voorkomende oorzaak van nieuwe gevallen van aids, zo waarschuwt het **EU-drugsagentschap (EWDD)** vandaag in zijn **Jaarverslag 2005 over de stand van de drugsproblematiek in Europa**, dat in Brussel is gepresenteerd. Terwijl het merendeel van de nieuwe aids-gevallen in de **EU** tot 2001 kon worden toegeschreven aan intraveneus drugsgebruik, duiden de meest recente gegevens erop dat het grootste aantal nieuwe gevallen nu het gevolg is van heteroseksuele overdracht ⁽¹⁾.

Volgens het **EWDD** ⁽²⁾ is een belangrijke factor die aan deze ontwikkeling bijdraagt de verbeterde toegang voor seropositieve intraveneuze drugsgebruikers (ID's) tot zeer actieve antiretrovirale behandeling (HAART)*. In het grootste deel van **West-Europa** kan meer dan 75% van de mensen die deze behandeling nodig hebben, hiervan gebruik maken, hoewel de dekking in de **Baltische staten** nog altijd als slecht wordt beoordeeld. In **Letland** bijvoorbeeld is in de afgelopen jaren het aantal aidsgevallen onder ID's - die reeds besmet zijn met HIV - aanzienlijk gestegen. Dit wijst op een behoefte om de toegang tot HAART te verbeteren ⁽³⁾.

Verbeterde toegankelijkheid tot behandeling en schadebeperkende voorzieningen voor ID's, en een afname van intraveneus drugsgebruik in bepaalde landen hebben nu ook invloed op de cijfers voor drugsgelateerde HIV-overdracht in Europa, aldus het **EWDD**.

Lage HIV-prevalentie onder ID's; aantal hepatitisinfecties nog altijd hoog

De prevalentie van HIV-besmetting onder ID's blijft laag in de meeste **EU-lidstaten** en **kandidaat-lidstaten**. Het besmettingspercentage ligt rond of onder 1% van de ID's in **Tsjechië, Griekenland, Hongarije, Slovenië, Slowakije, Finland**, het **VK, Bulgarije** en **Roemenië** en onder 5% in **Duitsland, Litouwen** en **Luxemburg** (2001–2004).

Hogere schattingen (rondom of hoger dan 10%) worden gemeld vanuit **Estland, Spanje, Frankrijk, Italië, Letland, Nederland, Polen** en **Portugal**. Maar in het verslag wordt ook gemeld dat het aantal nieuwe HIV-besmetting diagnoses onder ID's in **Estland** en **Letland** nu 'drastisch gedaald' is. Dit zou erop kunnen wijzen dat de recente epidemie in deze twee landen al over zijn hoogtepunt heen is.

Met betrekking tot de hepatitis B- en C-virussen, belangrijke ziekteverwekkers onder ID's in Europa, is het nieuws minder positief. Veel ID's raken binnen enkele jaren nadat zij begonnen zijn met intraveneus drugsgebruik besmet met het hepatitis B-virus (HBV) of hepatitis C-virus (HCV). Onderzoeken in een aantal landen – **België, Estland, Griekenland, Italië, Polen, Portugal** en **Noorwegen** – blijven wijzen op HCV-besmettingspercentages van meer dan 60% onder ID's (2002–2004).

Vierentwintig **EU-lidstaten** (Cyprus uitgezonderd), en ook **Noorwegen, Bulgarije** en **Roemenië**, bieden de mogelijkheid steriel injectiemateriaal te verkrijgen via omruilprogramma's voor naalden en spuiten voor ID's. Hoewel de omvang van deze voorziening per land uiteenloopt, is de dekking in veel landen substantieel. Uit onderzoek is gebleken dat omruilprogramma's voor naalden en spuiten doeltreffend kunnen zijn in de preventie van besmettelijke ziekten en het in contact brengen van moeilijk bereikbare drugsgebruikers met de gezondheidszorg en sociale voorzieningen.

Tot 2 miljoen problematische drugsgebruikers in de EU**

Het **EWDD** schat dat er tegenwoordig tussen de 1,2 en 2,1 miljoen problematische drugsgebruikers zijn in de **EU** van na de uitbreiding, waaronder waarschijnlijk tussen de 850 000 en 1,3 miljoen intraveneuze drugsgebruikers.

De prevalentieschattingen laten sinds halverwege tot laat in de jaren negentig een stijging van het aantal problematische drugsgebruikers zien in **Denemarken, Oostenrijk, Finland, Zweden** en **Noorwegen**, terwijl deze aantallen in **Tsjechië, Duitsland, Griekenland** en **Ierland** zijn gestabiliseerd of gedaald. Met betrekking tot andere landen kunnen er geen duidelijke conclusies worden getrokken uit de beschikbare gegevens.

Gegevens die zijn verzameld in behandelcentra en aan de hand van de surveillance van drugsgelateerde sterfgevallen, suggereren dat het aantal nieuwe heroïnegebruikers in Europa als geheel mogelijk daalt, terwijl deze aantallen in de meeste landen in de vroege jaren negentig hun hoogtepunt hadden bereikt.

Intraveneuze toediening onder heroïnegebruikers is ook in vele **EU-landen – Denemarken, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië** en het **VK** afgenomen – minder dan 50% van de nieuwe opiatengebruikers die zich voor gespecialiseerde voorzieningen voor drugsbehandeling aanmelden geeft aan intraveneus gebruiker te zijn. De betreffende cijfers zijn laag in **Spanje, Nederland** en **Portugal** – minder dan 30%. Er zijn een aantal uitzonderingen, te weten **Finland** en een aantal **nieuwe EU-lidstaten**, waar injecteren de belangrijkste methode van toediening blijft onder heroïnegebruikers.

Het **EWDD** zegt dat er sterke aanwijzingen zijn dat de drugsproblemen in Europa in de afgelopen jaren meer divers zijn geworden, waarbij gebruikers die onder behandeling staan vaker melding maken van problemen met cocaïne (waaronder crack) en cannabis, of met het gebruik van meer dan één drug (polydrugsgebruik) (zie persbericht nr. 9).

Overdosis nog altijd de belangrijkste doodsoorzaak onder gebruikers van opiaten; aantal sterfgevallen op jonge leeftijd daalt echter

Overdosis is nog altijd 'de belangrijkste doodsoorzaak onder opiatengebruikers in de EU', zo meldt het verslag van vandaag, en 'een van de belangrijkste doodsoorzaken onder jonge mensen in Europa'. Maar in de meeste **landen** van de **EU-15** – met uitzondering van **Finland** en **Zweden**, en ook van **Noorwegen** – is het aandeel van sterfgevallen als gevolg van een overdosis onder de leeftijd van 25 lager dan tien jaar geleden, wat wijst op een daling in de aanwas van jonge verslaafden en het aantal jonge intraveneuze gebruikers. Dienovereenkomstig is de gemiddelde leeftijd voor de gevallen van overdosis in de meeste landen van de **EU-15** sinds 1990 gestegen.

De **nieuwe EU-lidstaten** en de **kandidaat-lidstaten** die gegevens hebben verschaft, laten een afwijkend beeld zien. In die landen is het aantal sterfgevallen onder jongeren onder de 25 van halverwege de jaren negentig tot 2002 aanzienlijk toegenomen. De gemiddelde leeftijd van dodelijke slachtoffers van overdosisgevallen is het laagst in **Roemenië** (22,4 jaar), **Estland** (24 jaar), **Letland** (29 jaar) en **Litouwen** (29,3 jaar). Het aantal doden als gevolg van overdoses in **Tsjechië, Letland, Hongarije** en **Bulgarije** is gestabiliseerd.

In de gehele **EU** bevinden de aantallen drugsgelateerde sterfgevallen zich volgens het verslag op historisch hoge niveaus, maar er zijn ook tekenen die er mogelijk op wijzen dat deze getallen reeds hun piek hebben bereikt. Na de stijging van 40% tussen 1990 en 2000 (**EU-15**) maken veel landen nu melding van een daling tot een niveau dat vergelijkbaar is met de niveaus die in de vroege jaren negentig werden geregistreerd.

Deze positieve ontwikkeling is mogelijk het gevolg van een stabilisering of daling in het aantal opiatengebruikers, een daling van het intraveneus drugsgebruik en een betere therapievoorziening.

Het totaal aantal meldingen van drugsgelateerde sterfgevallen in de **EU-15-landen** en **Noorwegen** is gedaald van 8 394 in 2001 tot 7 122 in 2002, wat neerkomt op een afname van 15%; er zijn echter tekenen die wijzen op een stabilisering van deze uitgesproken daling ⁽⁴⁾.

Noten

* HAART: Therapie tegen HIV-infectie waarbij een combinatie van verschillende antiretrovirale geneesmiddelen wordt gebruikt. Deze geneesmiddelen verminderen het vermogen van het virus tot vermenigvuldiging in het lichaam, en remmen de ontwikkeling van AIDS.

** De praktische definitie van problematisch drugsgebruik van het EWDD is 'gebruik via injectie of langdurig/regelmatig gebruik van opiaten, cocaïne en/of amfetaminen'.

⁽¹⁾ Zie Statistisch bulletin 2005– Figuur INF-2 – <http://www.stats05.emcdda.eu.int>

⁽²⁾ Cijfers gebaseerd op samenwerking met het Europees Centrum voor de epidemiologische surveillance van AIDS (EuroHIV) en het regionaal kantoor van de WHO voor Europa.

⁽³⁾ Zie Statistisch bulletin 2005– Figuur INF-1 – <http://www.stats05.emcdda.eu.int>

⁽⁴⁾ Zie Statistisch bulletin 2005 – Figuur DRD-G8 – <http://www.stats05.emcdda.eu.int> (Niet alle 15 landen hebben gegevens beschikbaar gesteld).